

Koronavirus

Koronaepidemian vaikutukset hyvinvointiin, palveluihin ja talouteen

THL:n seurantaraportti, viikot 25–26/2020, 1.7.2020

Monia rajoitustoimia väljennettiin 15.–28.6.20 välisenä aikana. Yli 500 hengen ulkoilmatilaisuuksia voi rajoituksin järjestää. Suositusta välttää matkustamista ulkomaille ja myös sisärajatarkastuksia helpotettiin muutamien naapurimaiden ja Schengen-maiden osalta, mutta matkustusrajoitukset ovat voimassa mm. Ruotsiin ja Venäjälle. Vanhusten hoitolaitosten ja sairaaloiden tapaamis- ja vierailumahdollisuuksia laajennettiin. Myös yli 70 -vuotiaiden sosiaalisen kanssakäynnin rajoittamisen suositukset väljenivät.

Noin joka kymmenes työkäinen kokee merkittävää psyykkistä kuormittuneisuutta. Psyykinen kuormittuneisuus on väestössä suunnilleen yhtä yleistä kuin se oli huhtikuun lopulla. Koronaan liittyvä huolet ovat kuitenkin vähentyneet ja toiveikkuus tulevaisuuteen lisääntynyt huhtikuun lopun tilanteeseen verrattuna. Seitsemän prosenttia työkäisistä kokee taloudellisen tilanteensa huonoksi ja joka neljäs arvioi, että koronaepidemia on heikentänyt heidän taloudellista tilannettaan vähintään jonkin verran. Työllisyys heikkeni ja työttömyys lisääntyi toukokuussa edelliseen vuoteen verrattuna. Lomautusten määrä on vähentynyt toukokuun lopusta.

Suomalaisten korona-epidemiaan liittyvät yhteydenotot ja kysymykset ovat vähentyneet merkittävästi epidemian alkuun verrattuna. Digi- ja väestötietoviraston palvelukanavissa oli viikolla 26 vajaa 750 yhteydenottoa (viikolla 12 yhteydenottoja oli lähes 8 000).

Hammashoitokäyntejä ja pitkäaikaissairauden hoitokäyntejä on jäänyt toteutumatta.

Koronaepidemian aikana ei tähän mennessä ole havaittu selkeää muutosta perustoimeentulotuen hakemusten määrässä ja hakijamäärät ovat olleet jopa pienempiä kuin vuonna 2019. Perustoimeentulotuen pitkillä päätöksillä on pystytty hillitsemään hakemusmääriä, vaikka tuen tarve onkin epidemian myötä hieman kasvanut. Tämä käy ilmi Kelan perustoimeentulotuen saajia kuvaavista tilastoista. Erityisesti uusien saajien ja saajakotitalouksien määrä on kasvanut verrattuna alkuvuoteen ja viime vuoden vastaavaan aikaan. Työttömyysturvahakemusten ja työttömyysturvaa saavien määrä on kasvanut verrattuna edelliseen vuoteen. Pitkäaikaistyöttömillä, osatyökykyisillä ja iäkkäillä työttömillä työnhakijoilla oli toukokuussa tehdyn kyselyn mukaan eniten vaikeuksia saada tarvitsemaansa työ- ja elinkeinotoimiston (TE) palvelua koronaepidemian aikana.

Tässä viikkoraportissa kerrotaan:

• Kokonaiskuolleisuus keväällä 2020	3
• Psykkisessä kuormittuneisuudessa ei juuri muutoksia	3
• Koronaan liittyvät huolet hieman vähentyneet	4
• Terveystään huolissaan olleiden osuudet lähes puolittuivat	4
• Toiveikkuus tulevaisuuden suhteen lisääntynyt	5
• Koronaepidemia heikentänyt monen taloudellista tilannetta	6
• Lomautettujen määrä väheni toukokuun lopulla ja kesäkuussa	6
• Työllisyys heikkeni ja työttömyys kasvoi toukokuussa vuodentakaiseen verrattuna	7
• Suomalaisten koronaan liittyvän tiedon tarve vähentynyt, riskikäsitykset vaihtelevat	9
• Avohuollon palvelujen käyntimäärät edelleen laskusuunnassa	11
• Senioriasiakkaiden lukumäärät jatkavat uudella tasolla	14
• Hammashoitokäyntejä ja pitkäaikaissairauden hoitokäyntejä jäänyt toteutumatta	15
• Uusia hoitotahtoja ja elinluovutustestamentteja rekisteröitiin ennätysmäärä poikkeus- olojen alussa	15
• Uusien informointien, suostumusten ja suostumusten rajoitusten vähenivät merkittävästi poikkeusolojen aikana	16
• Uusien palvelutapahtumien ja asiakirjojen lukumäärät kääntyivät laskevalle trendille	17
• Uusien palvelutapahtumien ja asiakirjojen lukumäärät kuukausittain 2017–2020	17
• Korona heikensi vaikeasti työllistyvien palveluja	18
• Perustoimeentulotuen ja työttömyysturvan tarve kasvanut	19
• Pandemian vaikutukset kansantalouteen	22

Viikkoraportin tietoja julkaistaan myös verkkosivulla: thl.fi/koronanvaikutukset

[Katso aiemmat viikkoraportit täältä](#)

Viikkoraportin ovat toimittaneet:

Juha Honkatukia, tutkuspäällikkö, THL

Vuokko Härmä, erikoissuunnittelija, THL

Vesa Jormanainen, johtava asiantuntija, THL

Laura Kestilä, tutkuspäällikkö, THL

Jari Kirsilä, viestintäpäällikkö, THL

Kimmo Parhiala, yksikönpäällikkö, THL

Pekka Rissanen, tietoylijohtaja, THL

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@thl.fi.

Väestön terveys ja hyvinvointi

Kokonaiskuolleisuus keväällä 2020

Seppo Koskinen ja työryhmä

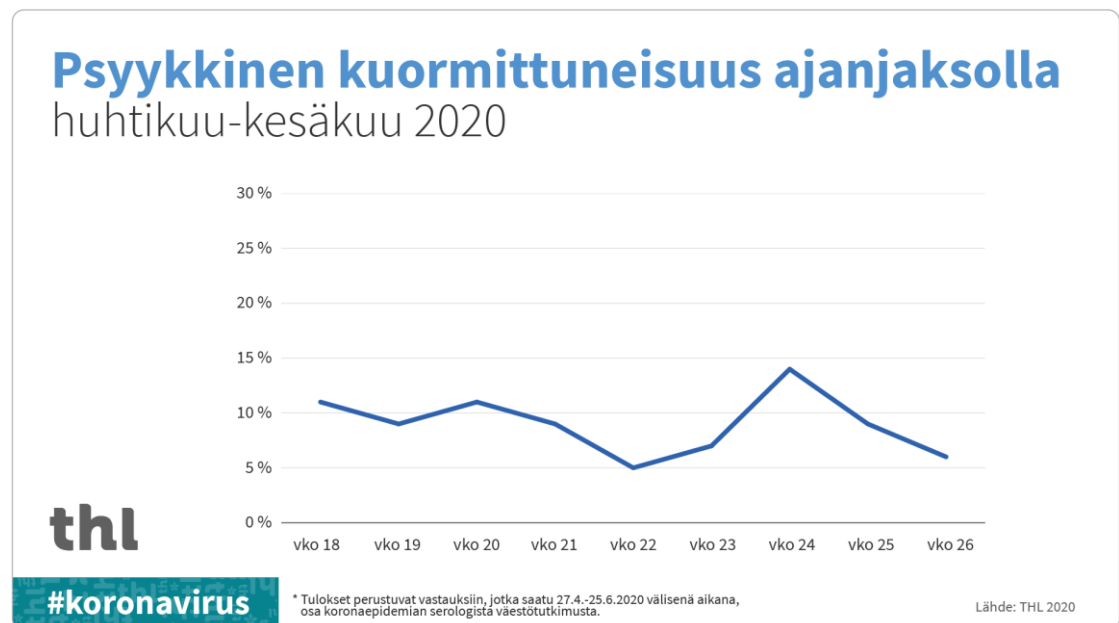
Ensimmäinen koronavirusinfektioon liittyvä kuolema Suomessa todettiin viikon 12 lopulla. Vuonna 2020 kuolleiden ylimäärä vuoteen 2019 verrattuna oli vertailuviikoilla 13–22 kaksinkertainen verrattuna koronavirusinfektioon liittyviksi rekisteröityjen kuolemien määrään. Koronavirusinfektioon liittyviksi rekisteröityjen kuolemien lisäksi koronavirusepidemian aikana on tapahtunut saman verran muita ylimääräisiä kuolemia. Vuoden 2020 kahdentoista ensimmäisen viikon aikana kuolemia oli kuitenkin lähes 500 vähemmän kuin vuonna 2019, ja tästä 80 vuotta täyttäneiden osuus oli noin 200 kuolemaa. Voi olla, että esimerkiksi poikkeuksellisen lämmin talvi vuonna 2020 vähensi kylmyydestä johtuvia kuolemia. Lämmin talvi on myös voinut lykätä joitakin kuolemia myöhempään kevääseen, mikä voi olla osaselitys kevään 2020 ylikuolleisuuteen.

Psyykkisessä kuormittuneisuudessa ei juuri muutoksia

Annamari Lundqvist ja työryhmä

Noin joka kymmenes työkäinen kokee merkittävää psyykkistä kuormittuneisuutta. Psyykkinen kuormittuneisuus on väestössä suunnilleen yhtä yleistä kuin se oli huhtikuun lopulla. Vaikka merkittävää psyykkistä kuormittuneisuutta raportoivien osuus on vaihdellut viikosta toiseen, osuus ei näytä systemaattisesti suurentuneen tai pienentyneen tarkastelujaksolla 27.4.–25.6.2020 (viikot 18–26). Tiedot käyvät ilmi THL:n serologisen vasta-ainetutkimuksen yhteydessä tehdystä kyselystä.

Psyykkisen kuormittuneisuuden arvioinnissa käytettiin MHI-5 -mittaria ja kuormittuneiksi luokiteltiin ne, joiden kokonaispistemäärä oli korkeintaan 52.

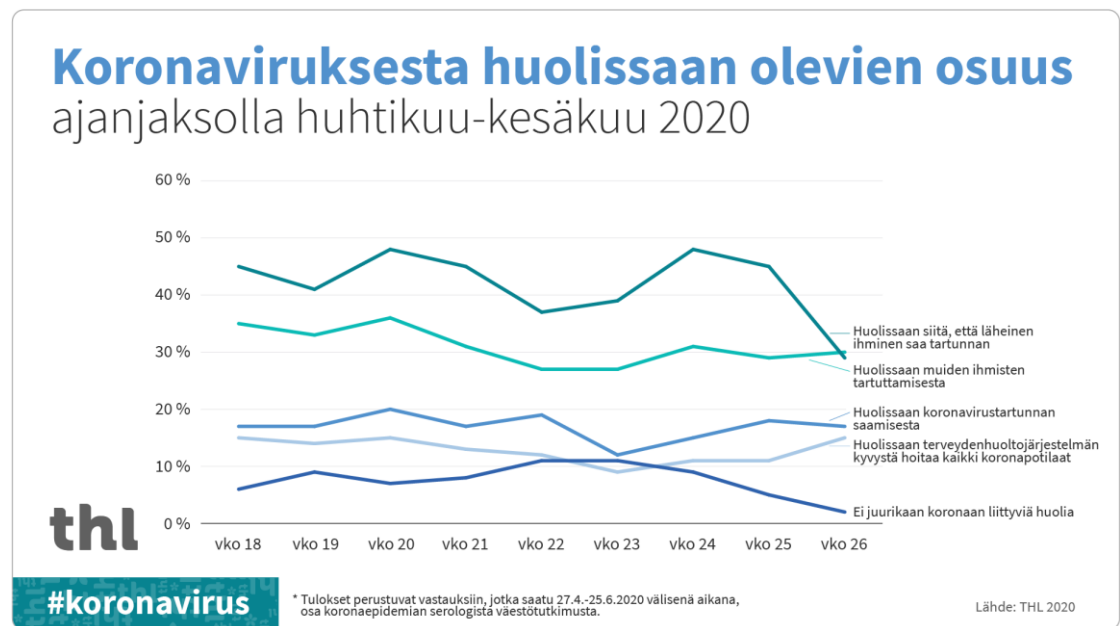
Kuvio: Työkäisten psyykkinen kuormittuneisuus viikoilla 18–26. Lähde: THL, Serologinen väestötutkimus. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

Tulokset perustuvat koronaepidemian serologisen vasta-ainetutkimuksen yhteydessä tehtyyn kyselyyn. Tutkimukseen kutsutaan joka viikko satunnaisesti valittu otos 18–69-vuotiaita Suomessa asuvia aikuisia. Kyselyn tiedonkeruu käynnistyi 28.4. Nyt julkaistut tulokset perustuvat 28.4.–25.6.2020 saattuihin vastauksiin.

Koronaan liittyvät huolet hieman vähentyneet

Annamari Lundqvist ja työryhmä

Lähes joka kolmas työkäinen on huolissaan siitä, että tartuttaa muita ihmisiä, Suunnilleen yhtä suuri osuus on huolissaan läheisen ihmisen koronavirustartunnasta. Näistä asioista huolissaan olevien osuus on pienentynyt huhtikuun lopun tilanteesta. Tiedot käyvät ilmi THL:n serologisen vasta-ainetutkimuksen yhteydessä tehdystä kyselystä.

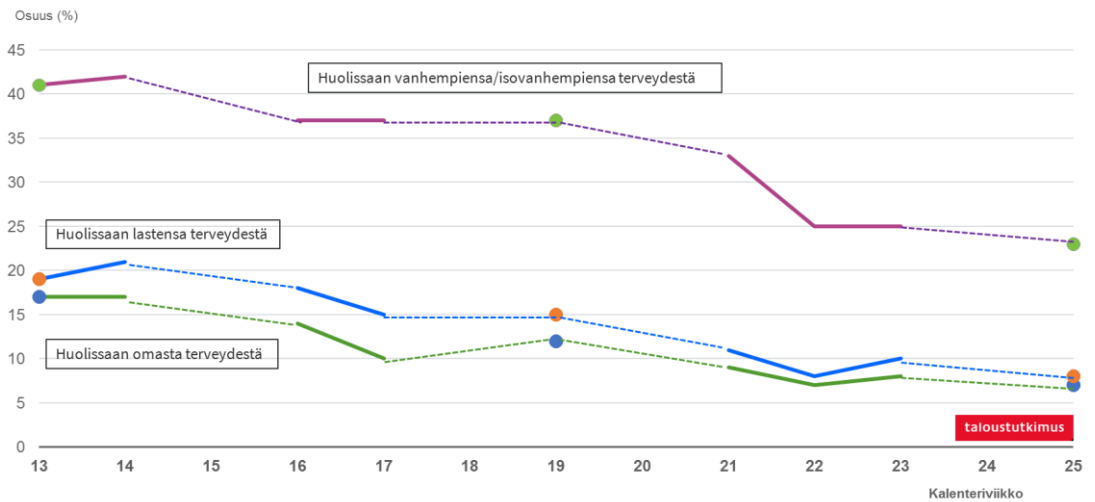
Kuvio: Koronaan liittyviä huolia kokevien osuudet viikoilla 18–26. Lähde: THL, Serologinen väestötutkimus. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

Tulokset perustuvat koronaepidemian serologisen vasta-ainetutkimuksen yhteydessä tehtyyn kyselyyn. Tutkimukseen kutsutaan joka viikko satunnaisesti valittu otos 18–69-vuotiaita Suomessa asuvia aikuisia. Kyselyn tiedonkeruu käynnistyi 28.4. Nyt julkaistut tulokset perustuvat 28.4.–25.6.2020 saattuihin vastauksiin.

Terveydestä huolissaan olleiden osuudet lähes puolittuivat

Vesa Jormanainen

Omasta ja lastensa terveydestä huolissaan olleiden osuudet puolittuivat viikolta 13 (vajaa 20 prosenttia) viikolle 22 tultaessa (vajaa kymmenen prosenttia). Myös vanhempiensa tai isovanhempiensa terveydestä huolissaan olleiden osuudet vähenivät yli 40 prosentista 25 prosenttiin viikosta 22 alkaen. Tiedot käyvät ilmi Taloustutkimus Oy:n viikoittaisista tuhannen henkilön puhelinhaastattelusta.

Kuvio: Huolissaan tai erittäin huolissaan omasta, lastensa tai vanhempensa/isovanhempensa terveydestä olleiden vastaajien osuudet viikoilla 13–25. Lähde: Taloustutkimus. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

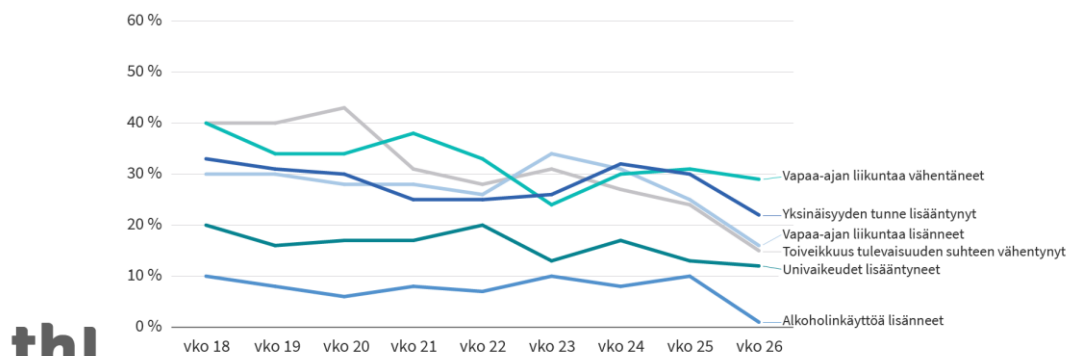
Toiveikkuus tulevaisuuden suhteen lisääntynyt

Annamari Lundqvist ja työryhmä

Koronaepidemialla koetaan olevan monenlaisia vaikutuksia arkielämään. Työkäisistä 15 prosenttia kokee, että toiveikkuus tulevaisuuden suhteen on vähentynyt koronaepidemian vuoksi. Näin kokevien osuus on tällä hetkellä kuitenkin selvästi pienempi kuin se oli huhtikuun lopussa (40 prosenttia). Tiedot käyvät ilmi THL:n serologisen vasta-ainetutkimuksen yhteydessä tehdystä kyselystä.

Lisääntyneitä univaikeuksia kokevien osuus on pienentynyt huhtikuun lopun tilanteesta (20 prosenttia vs. 12 prosenttia). Myönteistä on myös se, että vapaa-ajan liikuntaa vähentäneiden osuus on tällä hetkellä selvästi pienempi kuin se oli huhtikuun lopussa (40 prosenttia vs. 29 prosenttia).

Koronaepidemian vaikutuksia arkielämään ajanjaksolla huhtikuu-kesäkuu 2020

thl

#koronavirus

* Tulokset perustuvat vastauksiin, jotka saatu 27.4.-25.6.2020 välisenä aikana, osa koronaepidemian serologista väestötutkimusta.

Lähde: THL 2020

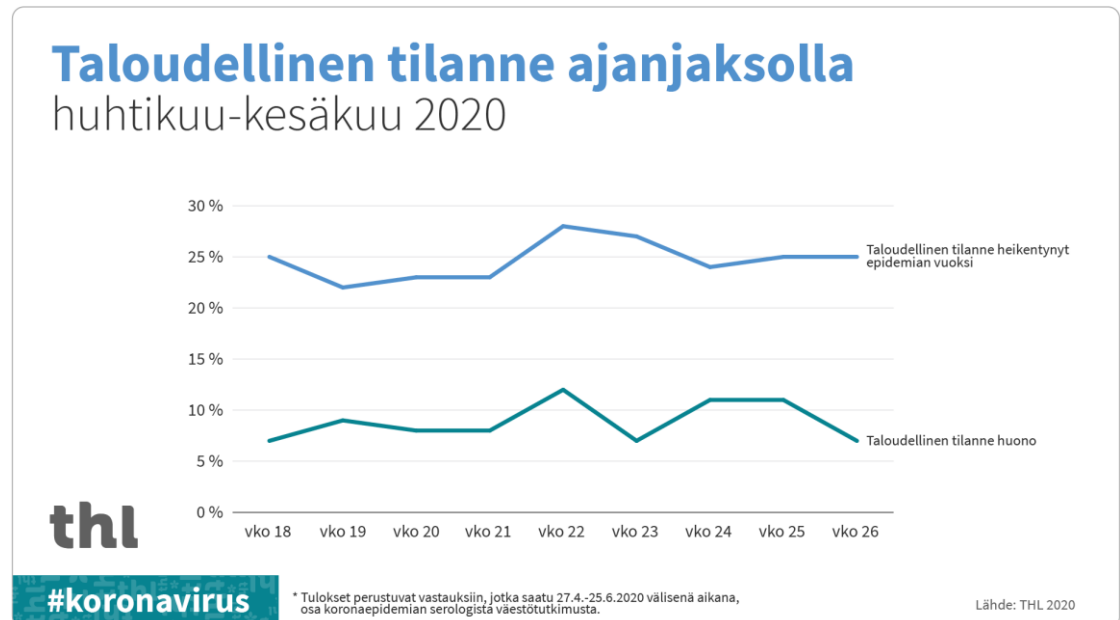
Kuvio: Koronaepidemian koetut vaikutukset arkielämään viikoilla 18–26. Lähde: THL, Serologinen väestötutkimus. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

Tulokset perustuvat koronaepidemian serologisen vasta-ainetutkimuksen yhteydessä tehtyyn kyselyyn. Tutkimukseen kutsutaan joka viikko satunnaisesti valittu otos 18–69-vuotiaita Suomessa asuvia aikuisia. Kyselyn tiedonkeruu käynnistyi 28.4. Nyt julkaistut tulokset perustuvat 28.4.–25.6.2020 saattuihin vastauksiin.

Koronaepidemia heikentänyt monen taloudellista tilannetta

Annamari Lundqvist ja työryhmä

Joka neljäs työkäinen kokee, että koronaepidemia on heikentänyt heidän taloudellista tilannettaan vähintään jonkin verran. Tällä hetkellä 7 prosenttia kokee taloudellisen tilanteensa huonoksi. Edellä mainitut osuudet ovat säilyneet suunnilleen samoina tarkasteluajanjaksolla 27.4.–25.6.2020. Tiedot käyvät ilmi THL:n serologisen vasta-ainetutkimuksen yhteydessä tehdystä kyselystä.

Kuvio: Koettu taloudellinen tilanne viikoilla 18–26. Lähde: THL, Serologinen väestötutkimus. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

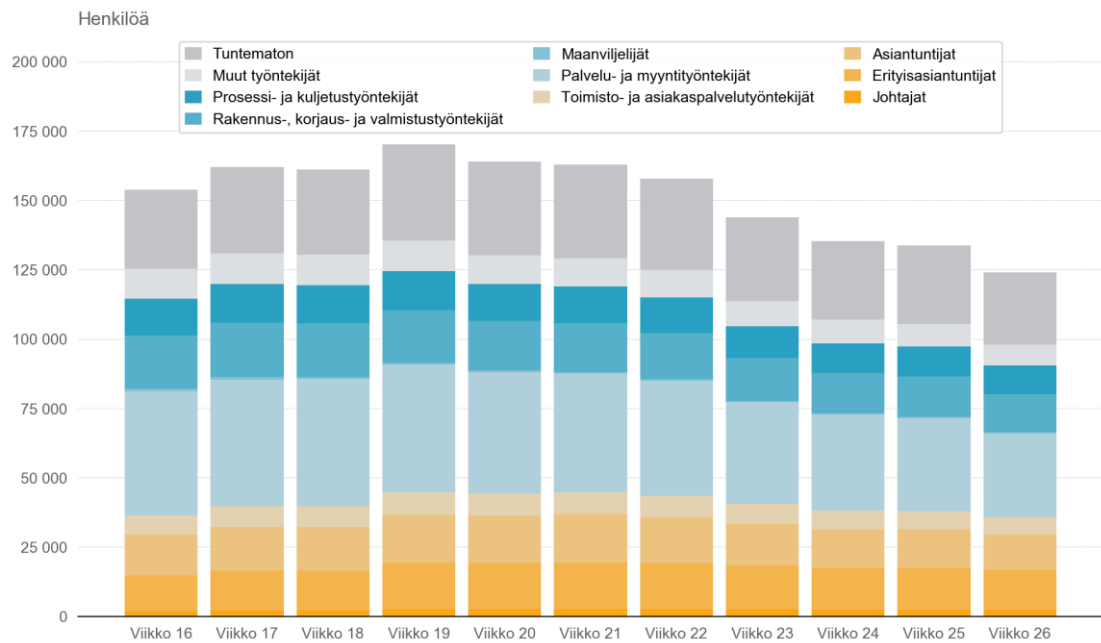
Tulokset perustuvat koronaepidemian serologisen vasta-ainetutkimuksen yhteydessä tehtyyn kyselyyn. Tutkimukseen kutsutaan joka viikko satunnaisesti valittu otos 18–69-vuotiaita Suomessa asuvia aikuisia. Kyselyn tiedonkeruu käynnistyi 28.4. Nyt julkaistut tulokset perustuvat 28.4.–25.6.2020 saattuihin vastauksiin.

Lomautettujen määrä väheni toukokuun lopulla ja kesäkuussa

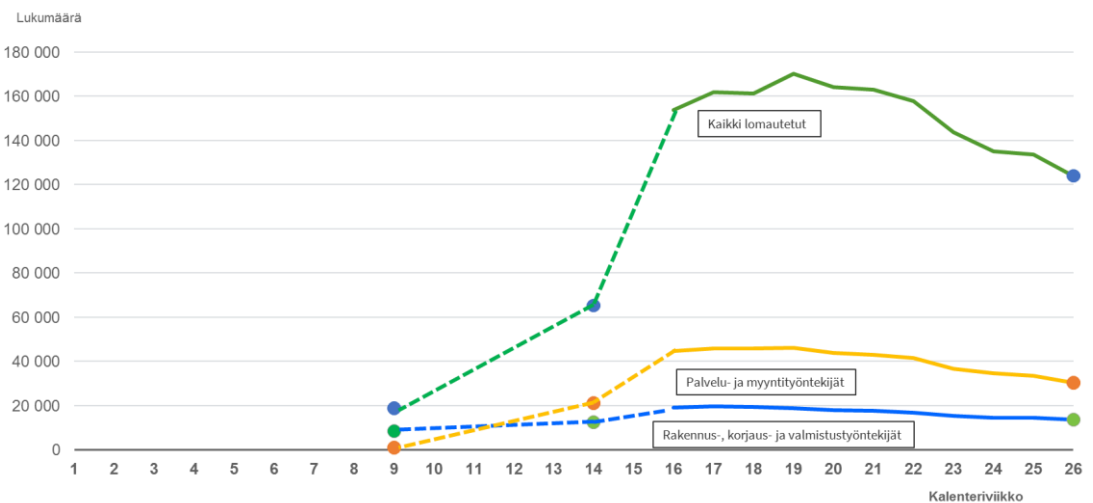
Juha Honkatukia

Alkaneet lomautusjaksot lisääntyivät koronaepidemian alkuvaiheessa selvästi. TEM:n tietojen mukaan lomautukset kohdistuivat erityisesti palvelu- ja myyntityöntekijöihin, mikä heijastaa matkailun sekä hotelli- ja ravintola-aloihin kohdistuneita rajoituksia. Suurin kasvu lomautettujen määrissä ajoittui huhtikuun alkuun. Lomautettujen lukumäärä on vähentynyt toukokuun loppupuolella ja kesäkuussa.

Lomautettujen lukumäärät ammattiryhmittäin, lähde: TEM

Kuvio: Lomautettujen lukumäärä ammattiryhmittäin viikoilla 16–26. Lähde: TEM. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

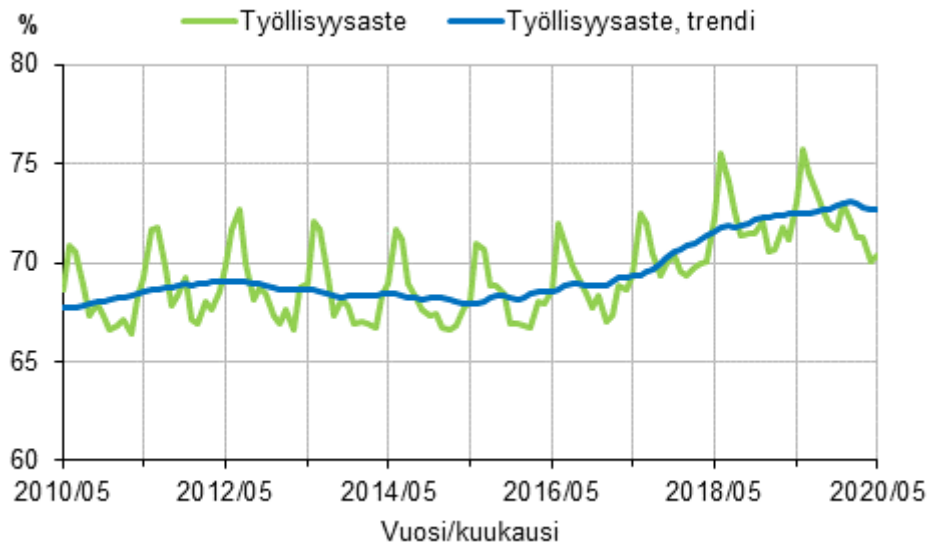

Kuvio: Lomautettujen lukumäärät viikoilla 9–26. Lähde: TEM. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

Työllisyys heikkeni ja työttömyys kasvoi toukokuussa vuodentakaiseen verrattuna

Vesa Jormanainen ja Juha Honkatukia

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisiä oli vuoden 2020 toukokuussa 96 000 vähemmän kuin vuosi sitten. Työttömiä oli 46 000 enemmän kuin vuoden 2019 toukokuussa. Työvoiman ulkopuolella olevia piilotyöttömiä oli 67 000 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Kuvio: Työllisyysaste ja työllisyysasteen trendi toukokuusta 2010 toukokuun loppuun 2020, 15-64-vuotiaat. Lähde: Tilastokeskus ja TEM. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

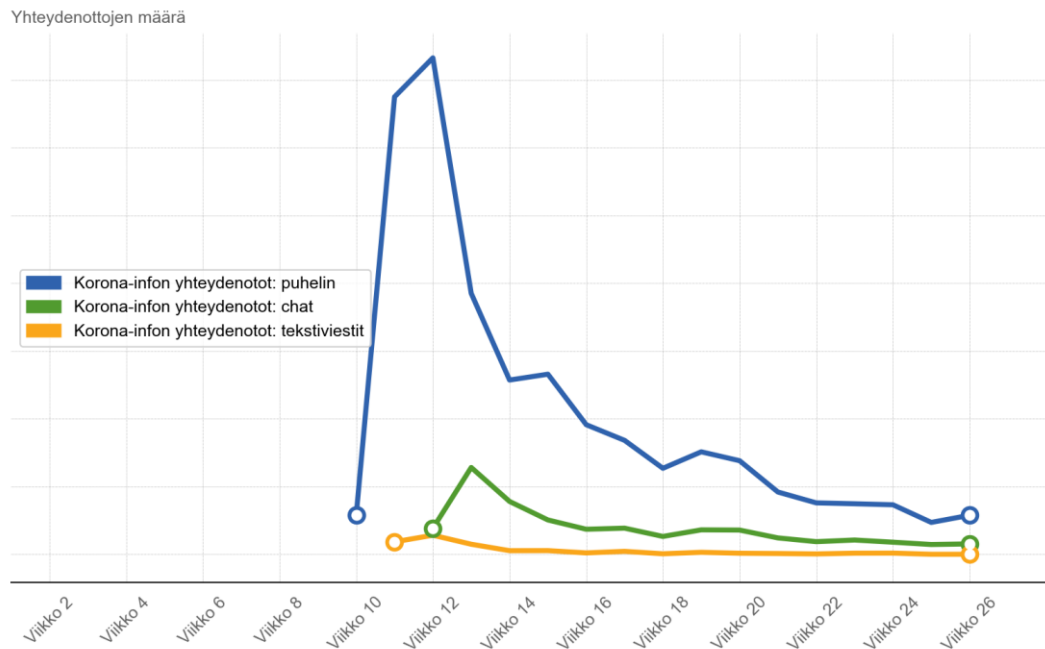
Väestön neuvonta ja ohjaus

Suomalaisten koronaan liittyvän tiedon tarve vähentynyt, riskikäsitkset vaihtelevat

Marko Lähteenmäki, Minna Kuitunen ja Anna-Leena Lohiniva

Suomalaisten korona-epidemiaan liittyvät yhteydenotot ja kysymykset ovat vähentyneet merkittävästi koronaepidemian aikana. Digi- ja väestötietoviraston palvelukanavissa oli viikolla 12 lähes 8000 yhteydenottoa, kun niitä oli 750 viikolla 26. Viime viikkoina yhteydenottojen määrä on pysynyt suurinpiirtein samalla tasolla.

Korona-infon yhteydenotot. Lähde: Digi- ja väestötietovirasto

Kuvio: Yhteydenottojen lukumäärät Digi- ja väestötietoviraston koronaneuvontaan viikoilla 10–26. Lähde: Digi- ja väestötietovirasto. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

Digi- ja väestötietoviraston palvelukanavissa kysyttiin viikolla 26 muun muassa:

- Erilaisia oireita; onko koronaa ja mitä teen, mihin otan yhteyttä?
- Altistuminen; onko altistunut, miten pitää toimia?
- Matkustaminen Suomeen ja/tai Suomesta muualle, lomanvietto, mökkeily
- Karanteeniin liittyvät kysymykset
- Ruotsista Suomeen matkustaminen
- Ikäihmisten tapaaminen, liikkuminen – rajoitusten poistumisen vaikutukset
- Risteilyt mm. Turku – Tukholma (ei maihinnousua)
- Juhlien järjestäminen
- Miten pääsee korona-testiin, vasta-ainetestit
- Hoiva-/palvelukotien käytännöt

- Useita huolestuneiden ihmisten soittoja

Kansalaisten riskikäsitykset epidemian suhteen vaihtelevat. Osa ihmisistä uskoo että pandemia on voitettu. Toiset uskovat, että tilanne on tällä hetkellä hallinnassa, mutta varovaisuutta pitää noudattaa myös jatkossa. On myös ihmisiä, jotka pitävät selvänä, että uusi aalto on tulossa. Toisten mielestä COVID-19-tautia aiheuttava koronavirus ei ole missään vaiheessa ollutkaan vaarallinen. Tämä asettaa haasteita viestinnälle.

[THL:n kalvopaketti kansalaisten riskikäsityksistä](#)

[THL.fi-verkkosivujen koronasisältöjen käytön reaaliaikainen trendi](#)

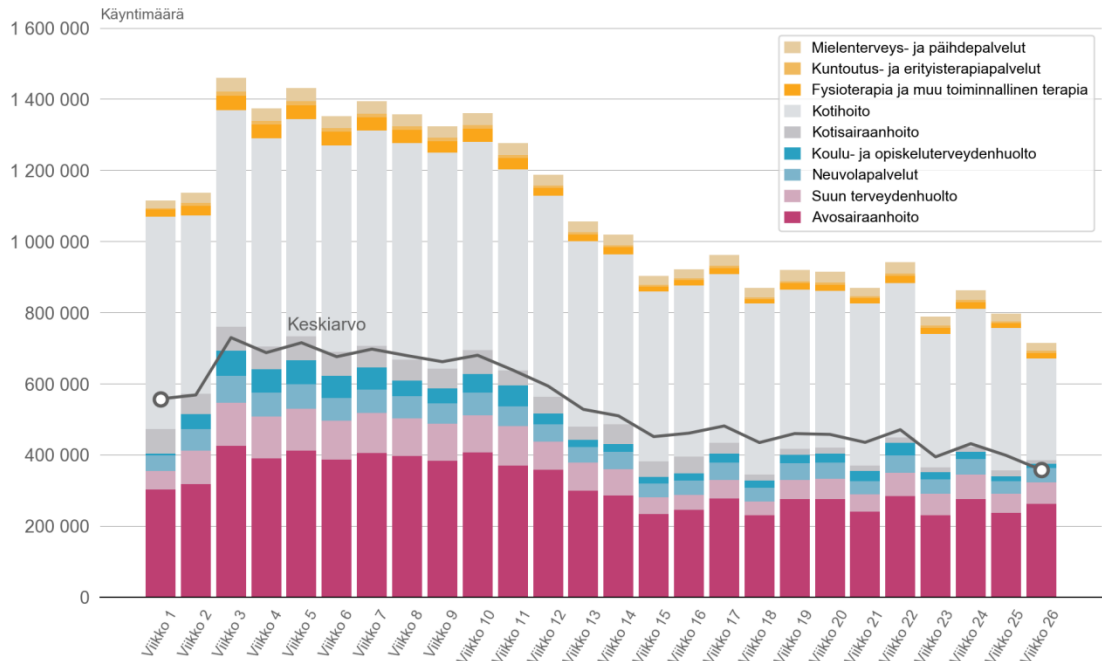
Palvelut ja etuudet

Avohuollon palvelujen käyntimäärät edelleen laskussa

Kimmo Parhiala ja Vesa Jormanainen

Perusterveydenhuollon (terveyskeskukset) avohoidon käyntien kokonaismäärä jatkaa laskevalla trendillä. Avosairaanhoidon käyntimäärät ovat vakiintuneet aiempaa matalammalle tasolle, mutta kotihoitoon käyntimäärien trendi on edelleen laskeva. Kesäkuussa 2020 tehtiin vajaa 500 000 avosairaanhoidon käyntiä vähemmän kuin samaan aikaan vuonna 2019.

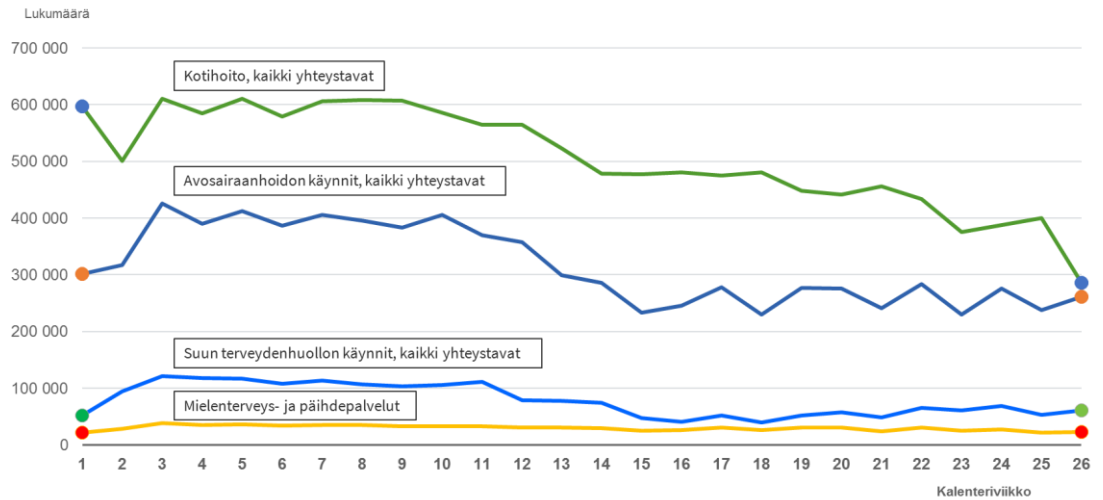
Avohoidon käynnit viikoilla 1-26 / 2020. Lähde: THL, Avohilmo

Kuvio: Avohoidon käynnit viikoilla 1-26. Lähde: THL, Avohilmo. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

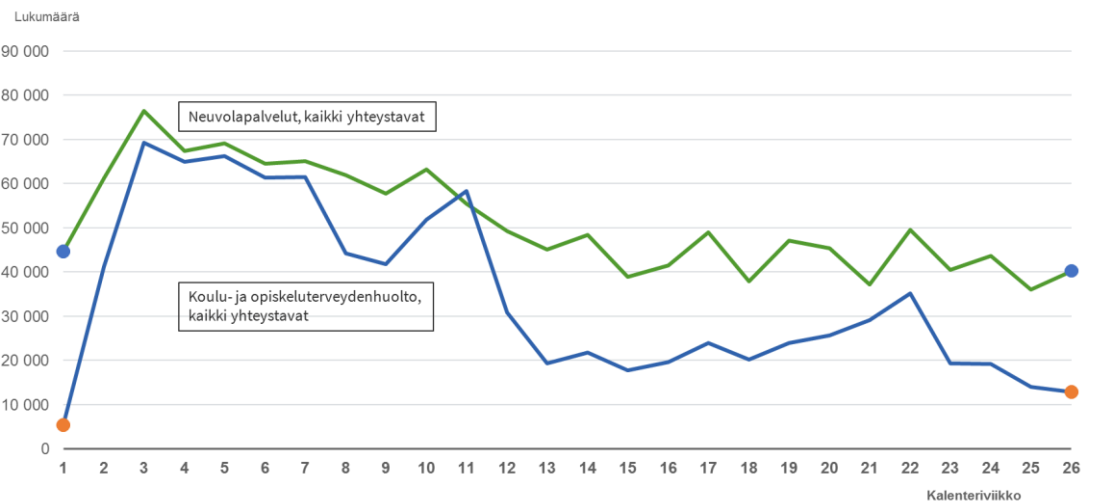
*Kuvion tiedot eivät kuvaa koko Suomen tilannetta

Perusterveydenhuollon (terveyskeskukset) kotihoitoon käyntimäärä jatkaa laskevalla trendillä. Avosairaanhoidon käyntien viikoittainen lukumäärä on vakiintunut alkuvuotta alemmalle tasolle poikkeusolojen ensimmäisiltä viikoilta alkaen. Suun terveydenhuollon käynnit laskivat rajusti poikkeusolojen julistamisen jälkeen, mutta ovat kasvavalla trendillä viime viikkojen aikana. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen käyntejä on tarjottu ja kysytty tasaisesti koko alkuvuoden ajan.

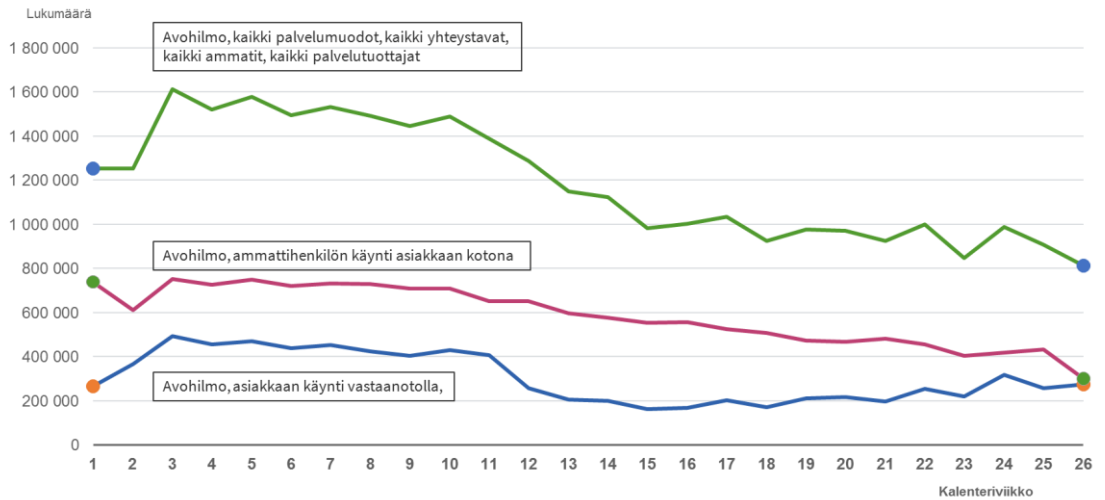
Kuvio: Kotihoito, avosairaanhoidon, suun terveydenhuollon sekä mielenterveys- ja päihdepalvelujen käynnit viikoilla 1–26. Lähde: THL, Avohilmo. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

Perusterveydenhuollon (terveyskeskukset) neuvolapalvelujen käyntimäärä jatkaa laskevalla trendillä, mikä näyttäisi vaihtelevan 40 000 - 50 000 viikkokäynnin välillä poikkeusolojen julistamisen jälkeen. Muutokset koulu- ja opiskeluterveydenhuollon käynneissä ovat olleet merkittävät.

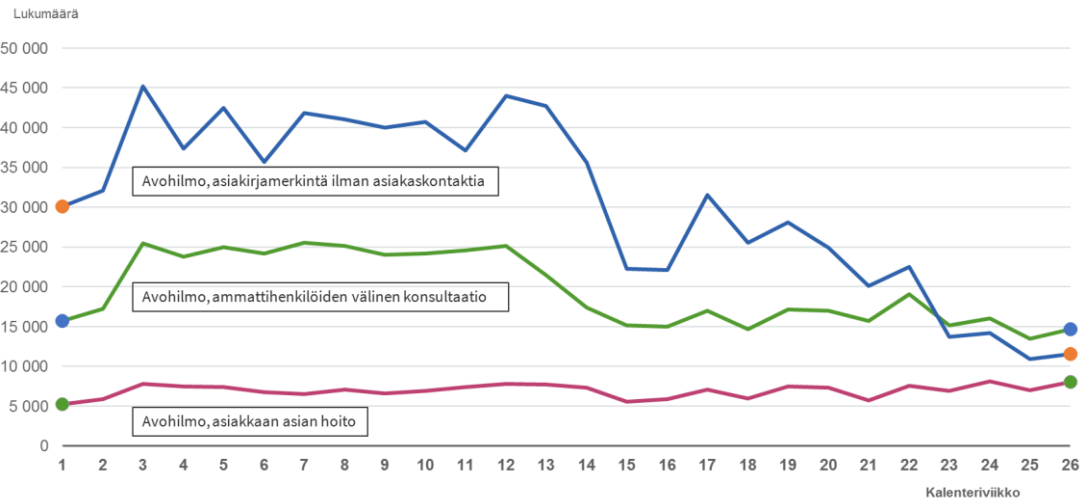
Kuvio: Neuvolapalvelujen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon käynnit viikoilla 1–26. Lähde: THL, Avohilmo. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

Perusterveydenhuollon (terveyskeskukset) ammattihenkilöiden käynnit asiakkaan kotona ovat edelleen laskevalla trendillä. Asiakkaiden käynnit vastaanotolla puolittuivat poikkeusolojen julistamisen jälkeen, mutta ovat viime viikkoina kääntyneet kasvavalle trendille.

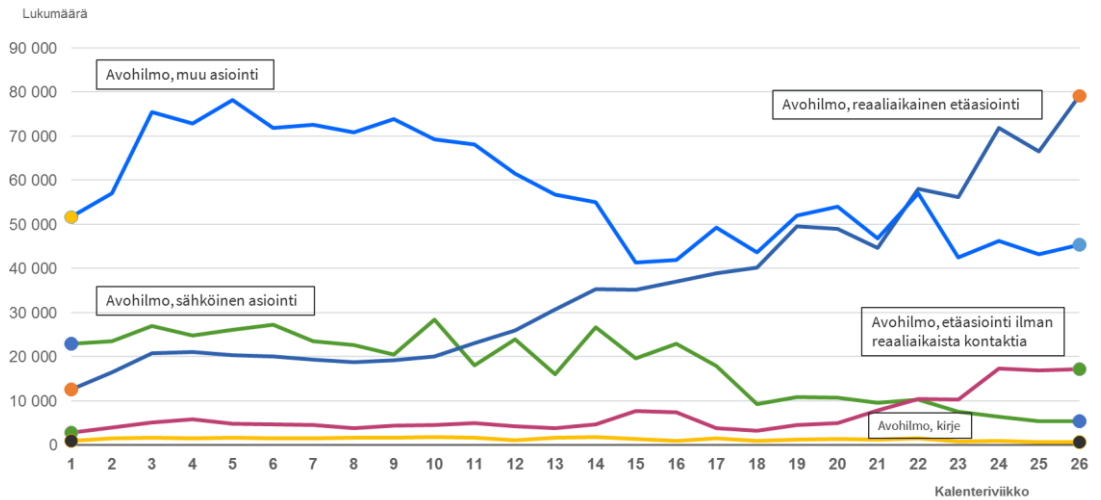
Kuvio: Kaikki Avohilmoon rekisteröidyt käynnit sekä ammattihenkilön käynnit asiakkaan kotona ja asiakkaan käynnit vastaanotolla viikoilla 1–26. Lähde: THL, Avohilmo. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

Perusterveydenhuollossa (terveyskeskukset) ilman asiakaskontaktia tehtyjen asiakirjamerkintöjen (kuten sähköisen lääkemääräyksen uusiminen) lukumäärä väheni merkittävästi poikkeusolojen julistamisen jälkeen. Vuoden alussa merkintöjä tehtiin keskimäärin 40 000 viikoittain, kun viime viikkoina niitä on tehty hieman yli 10 000 viikoittain. Ammattihenkilöiden väliset konsultaatiot vähenivät vastaavasti noin 25 000:sta viikoittain alkuvuonna tasolle 15 000 viikoittain. Asiakkaan asiointa on kirjattu hoidetun samoilla viikoittaisilla lukumäärillä koko alkuvuoden ajan.

Kuvio: Asiakirjamerkinnät, ammattihenkilöiden konsultaatiot ja asiakkaan asian hoitaminen viikoilla 1–26. Lähde: THL, Avohilmo. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

Perusterveydenhuollossa (terveyskeskukset) reaaliaikainen etäasiointi on voimakkaasti kasvavalla trendillä jo ennen poikkeusolojen julistamista. Myös etäasiointi ilman reaaliaikaista kontaktia on viime viikkoina lähtenyt kasvuun. Muu asiointi ja sähköinen asiointi ovat puolestaan laskevalla trendillä. Viikoittainen kirjeiden lukumäärä on ollut samalla tasolla koko alkuvuoden ajan.

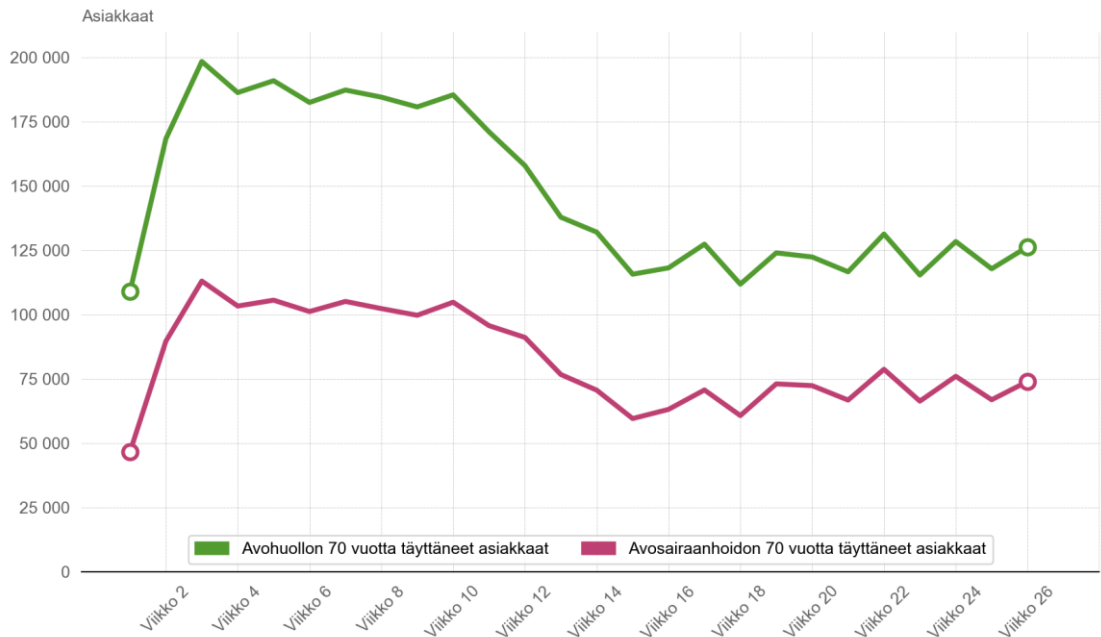
Kuvio: Avohilmoon rekisteröidyt asiointit viikoilla 1–26. Lähde: THL, Avohilmo. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

Senioriasiakkaiden lukumäärät jatkavat uudella tasollaan

Vesa Jormanainen ja Kimmo Parhiala

Ikäntyneiden avohuollon ja avosairaanhoidon palvelujen käytössä tapahtui selvä pudotus viikolta 11 alkaen. Avohuollon asiakkaiden viikkokohtainen määrä putosi noin 125 000:een ja on pysytellyt sillä tasolla jo muutaman kuukauden ajan.

70 vuotta täyttäneet asiakkaat avohuollon palveluissa. Lähde: THL, Avohilmo

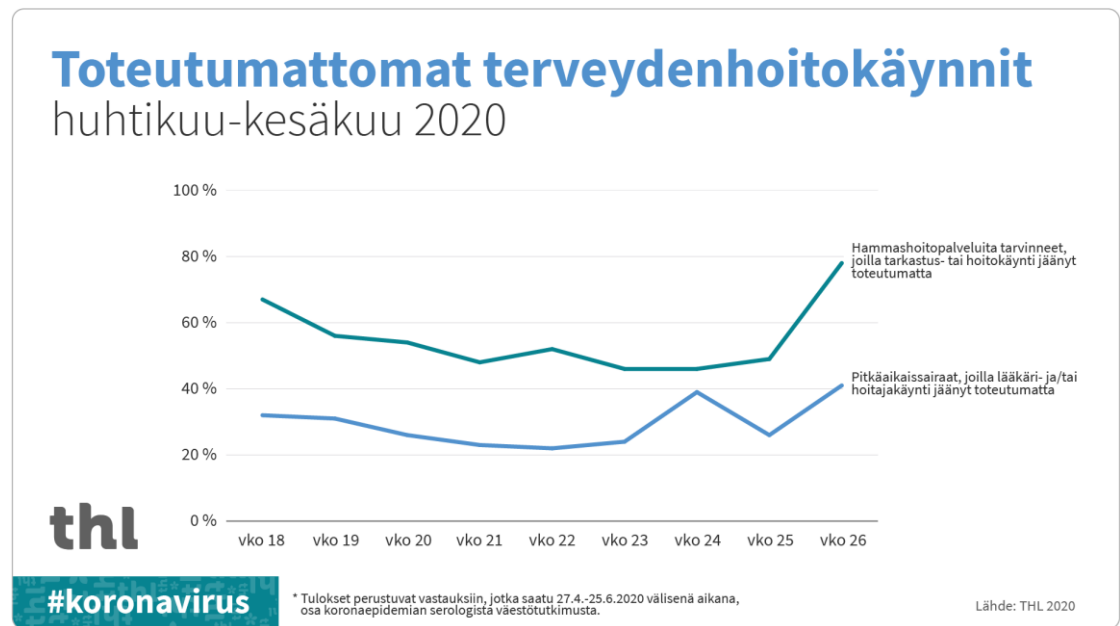
Kuvio: Senioriasiakkaiden (70 vuotta täyttäneet) lukumäärät avohuollossa ja avosairaanhoidossa viikoilla 1–26 vuonna 2020. Lähde: THL, Avohilmo. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

Hammashoitokäyntejä ja pitkäaikaissairauden hoitokäyntejä jäänyt toteutumatta

Annamari Lundqvist ja työryhmä

Yli puolet hammashoitopalveluja tarvinneista kertoo, että käynti on jäänyt toteutumatta joko siksi että henkilö on itse perunut tai siirtänyt käynnin tai käynti on peruttu/siirretty sote-palvelujen toimesta. Näin raportoivien osuus ei ole systemaattisesti suurentunut tai pienentynyt tarkasteluajanjaksolla 27.4.–25.6.2020, vaikka osuus onkin vaihdellut viikosta toiseen. Tiedot käyvät ilmi THL:n serologisen vasta-ainetutkimuksen yhteydessä tehdystä kyselystä.

Vastaavasti 41 prosenttia pitkäaikaissairauden vuoksi hoitoa tarvinneista kertoo, että lääkäri- tai hoitajakäynti on jäänyt toteutumatta. Osuus ei ole systemaattisesti lisääntynyt tai vähentynyt viime kuukausina.

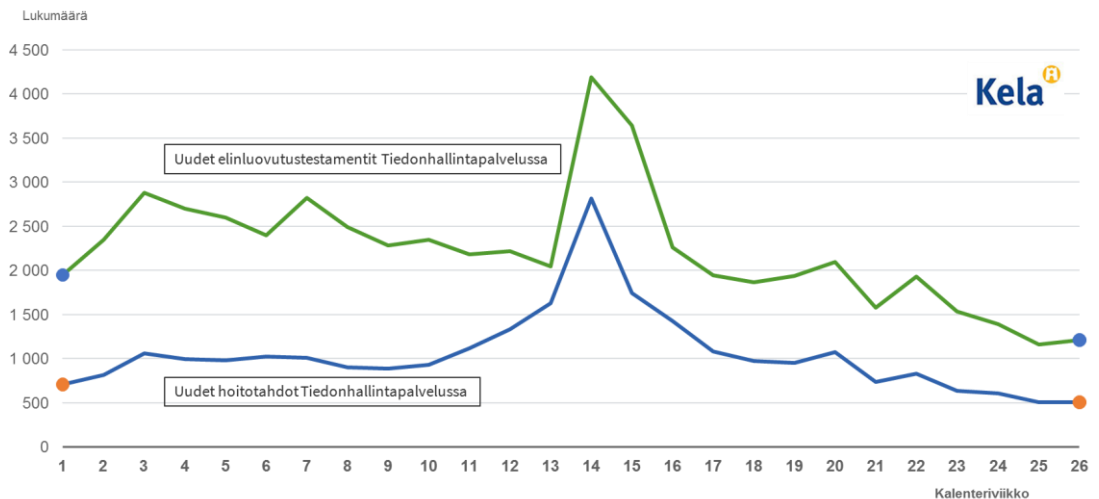
Kuvio: Toteutumattomat terveydenhoitokäynnit viikoilla 18–26. Lähde: THL, Serologinen väestötutkimus. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

Tulokset perustuvat koronaepidemian serologisen vasta-ainetutkimuksen yhteydessä tehtyyn kyselyyn. Tutkimukseen kutsutaan joka viikko satunnaisesti valittu otos 18–69-vuotiaita Suomessa asuvia aikuisia. Kyselyn tiedonkeruu käynnistyi 28.4.2020. Nyt julkaistut tulokset perustuvat 28.4.–25.6.2020 saatuihin vastauksiin.

Uusia hoitotahtoja ja elinluovutustestamentteja rekisteröitiin ennätysmäärä poikkeusolojen alussa

Vesa Jormanainen, Ari Helin ja Taina Sairanen

Kanta-palveluiden tiedonhallintapalveluun rekisteröitiin erityisen paljon uusia elinluovutustestamentteja ja hoitotahtoja huhtikuun alussa viikoilla 13–16. Ajankohta osuu yhteen kunnissa käynnistettyihin hoivakotien ja muissa palveluyksiköissä asuvien ikäihmisten hoitosuunnitelmien ja hoidon rajuusten läpikäynnin kanssa. Asiasta uutisoi ensimmäiseksi YLE Uutiset.

Kuvio: Uudet hoitotahdot ja elinluovutustestamentit Tiedonhallintapalvelussa viikoilla 1–26 (27.6.2020 saakka). Lähde: Kela, Kanta-palvelut. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

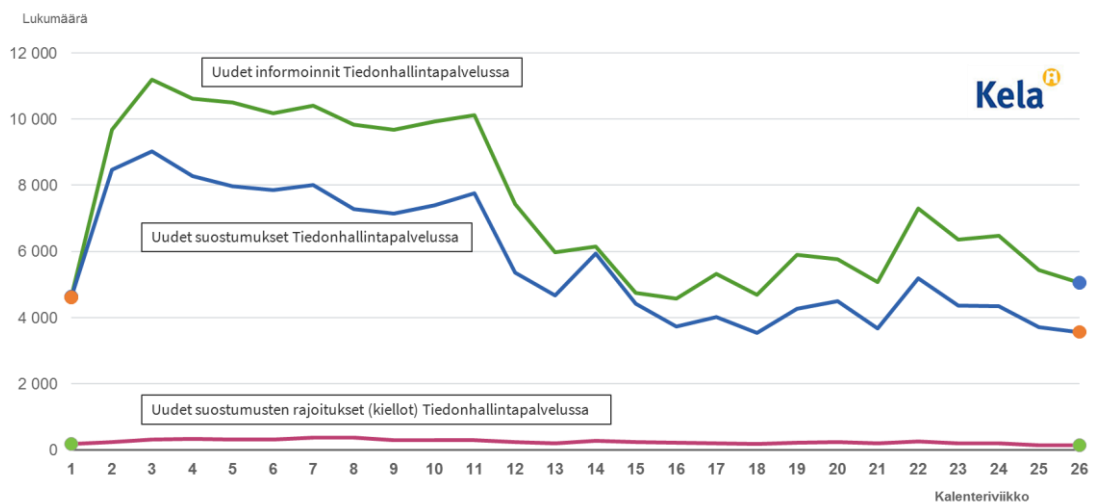
[Kunnissa tehdään nyt päätöksiä tehohoidon rajaamisesta 4.4.2020](#)

[Vanhusten elvytyskieltopäätöksiä on ryhdytty tekemään puhelimitse 10.4.2020](#)

Uusien informointien, suostumusten ja suostumusten rajoitusten lukumäärät vähenivät merkittävästi poikkeusolojen aikana

Vesa Jormanainen, Ari Helin ja Taina Sairanen

Kanta-palveluiden tiedonhallintapalveluun rekisteröityjen uusien informointien, suostumusten ja suostumusten rajoitusten (kiellot) lukumäärät lähes puolittuivat heti poikkeusolojen alussa. Kuluvan vuoden alussa uusia informointeja tehtiin noin 10 000 viikoittain, kun niitä tehtiin keskimäärin 5000–6000 viikosta 14 eteenpäin. Uusien suostumusten lukumäärät vähenivät tasolta 7000–8000 viikossa tasolle noin 4000 viikoittain.

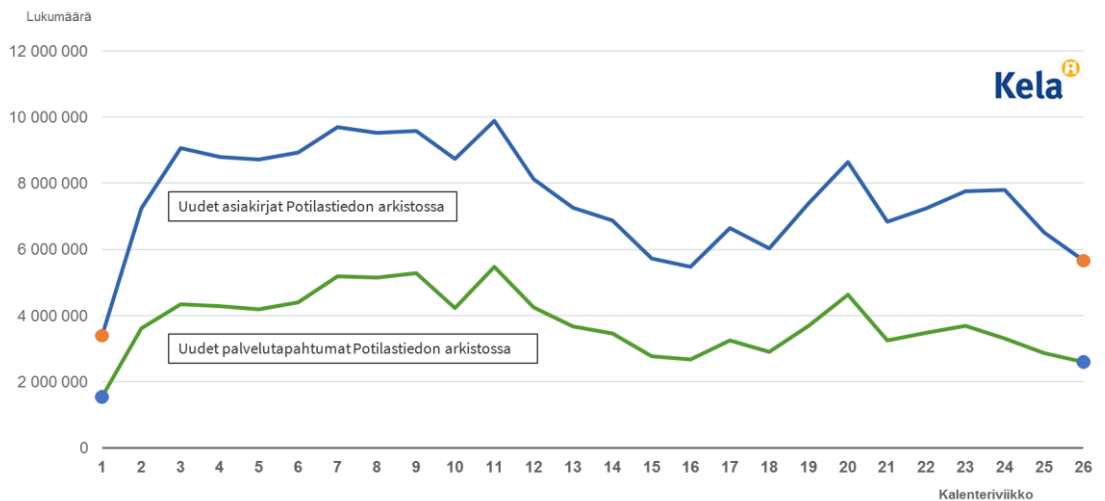
Kuvio: Uudet informoinnit, suostumukset ja suostumusten rajoitukset Potilastiedon arkiston tiedonhallintapalvelussa viikoilla 1–26 (27.6.2020 saakka). Lähde: Kela, Kanta-palvelut. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

Uusien palvelutapahtumien ja asiakirjojen lukumäärät kääntyivät uudelleen laskevalle trendille

Vesa Jormanainen, Ari Helin ja Taina Sairanen

Kanta-palveluiden Potilastiedon arkistoon tallennetaan kattavasti sekä julkisen että yksityisen terveydenhuollon palvelutapahtumat ja niissä tehdyt asiakirjat. Palvelutapahtumalla tarkoitetaan terveydenhuollon palvelujen antajan ja potilaan välistä yksittäisen palvelun järjestämistä tai toteuttamista. Palvelutapahtuma on esimerkiksi yksittäinen avohoitoikänti perusterveydenhuollossa tai erikoissairaanhoidossa siihen ajallisesti ja asiallisesti liittyvine tutkimuksineen, toimenpiteineen ja yhteydenottoineen. Palvelutapahtuma voi myös olla laitoshoidojakso siihen liittyvine toimenpiteineen, tutkimuksineen ja konsultaatioineen. Palvelutapahtuma voi myös olla määritellystä syystä tapahtuva hoitosarja.

Uusien palvelutapahtumien ja asiakirjojen lukumäärät kääntyivät laskevalle trendille viikoilla 25–26. Laskua selittää ainakin osaksi kesälomakausi kesä-elokuussa, mikä näkyy tunnetulla tavalla suoritteiden tuotannon laskuna vuoden muihin ajankohtiin verrattuna.

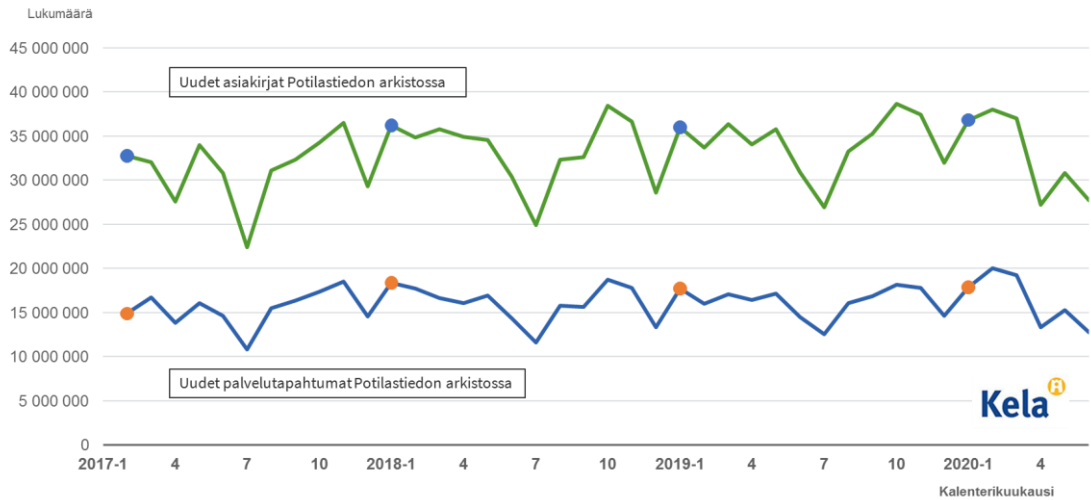
Kuvio: Uudet palvelutapahtumat ja asiakirjat valtakunnallisessa Potilastiedon arkistossa viikoilla 1–26 (27.6.2020 saakka). Lähde: Kela, Kanta-palvelut. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

[Palvelutapahtumien esimerkkejä potilastietojärjestelmissä](#)

Uusien palvelutapahtumien ja asiakirjojen lukumäärät kuukausittain 2017–2020

Vesa Jormanainen

Uusien palvelutapahtumien ja asiakirjojen lukumäärät alkuvuonna 2020 kehittyivät eri tavalla kuin vuosina 2017–2019. Vuoden 2020 ensimmäisellä puoliskolla sekä palvelutapahtumien että asiakirjojen lukumäärät lähtivät kasvuun vuodenvaihteen jälkeen, kun taas edellisvuosina niiden lukumäärät hieman laskivat tai pysyivät tasolla. Vuonna 2020 kolmen ensimmäisen kuukauden jälkeen tapahtui voimakas lukumäärien lasku, mitä ei ole havaittavissa edellisvuosina. Vuosina 2017–2019 lukumäärien lasku ajoittui kesälomakuukausiin.

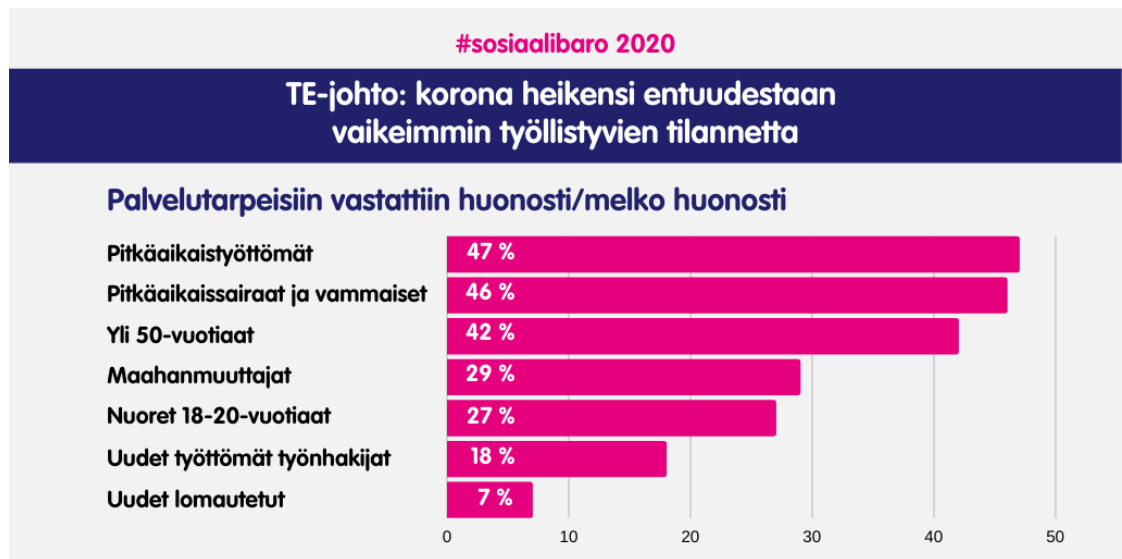

Kuvio: Uudet palvelutapahtumat ja asiakirjat kuukausittain valtakunnallisessa Potilastiedon arkistossa vuosina 2017–2020 (27.6.2020 saakka). Lähde: Kela, Kanta-palvelut. Päivitetty verkkosivuilla 1.7.2020.

Korona heikensi vaikeasti työllistyvien palveluja

Peppi Saikku ja Heikki Hiilamo

Pitkäaikaistyöttömillä, osatyökykyisillä ja iäkkäillä työttömillä työnhakijoilla oli toukokuussa tehdyn kyselyn mukaan eniten vaikeuksia saada tarvitsemaansa työ- ja elinkeinotoimiston (TE) palvelua koronaepidemian aikana. Kyselyssä TE-toimistojen johdosta 47 prosenttia arvioi, että pitkäaikaistyöttömien palvelutarpeisiin vastattiin huonosti tai melko huonosti. Uusien lomautettujen kohdalla näin arvioi vain seitsemän prosenttia vastanneista. Tulokset ovat Sosiaalibarometri 2020-julkaisun ennakkotiedoista.

Kuvio: TE-johdon näkemykset siitä, miten eri väestöryhmien palvelutarpeisiin kyettiin vastaamaan. Lähde: Sosiaalibarometri 2020, ennakkotiedot.

Työllistymistä tukevien palvelujen peruutukset kohdistuivat tulosten mukaan voimakkaimmin juuri heikossa työmarkkina-asemassa oleville työnhakijoille suunnattuihin palveluihin, kuten työkokeilu- ja kuntouttavaan työtoimintaan.

Työllistymistä tukevaa palvelua järjestettiin keväällä pääosin puhelin-, verkko- ja etäpalveluna. Tulosten perusteella haavoittuvissa ryhmissä ei välttämättä ole riittäviä taloudellisia tai kielellisiä edellytyksiä tai osaamista digitaalisten palvelujen käyttöön. Myös TE-johto korosti, että jatkossa verkko- ja etäpalvelun rinnalle tarvitaan kasvokkaista palvelua ja kohtaamista erityisesti silloin, kun asiakkaalla on monia palvelutarpeita.

[Sosiaalibarometri 2020: korona heikensi vaikeasti työllistyvien palveluja](#)

Sosiaalibarometri 2020 julkaistaan kokonaisuudessaan 3.7. Sosiaalibarometri on toteutettu SOSTE:n ja THL:n yhteistyönä. Se perustuu 776 vastaukseen. Toukokuussa 2020 tehty kysely osoitettiin kuntien ja yhteistoiminta-alueiden sosiaali- ja terveysjohtajille ja sosiaalityöntekijöille, TE-toimistojen johdolle ja Kelan etuus- ja asiakkuuspalvelujen johdolle. TE-toimistoista kyselyyn vastasi 56 toimiston- tai palvelulinjojen johtajaa, palvelupäällikköä ja -esimiestä. Vastausprosentti oli 40 ja kattaa kaikki TE-toimistot.

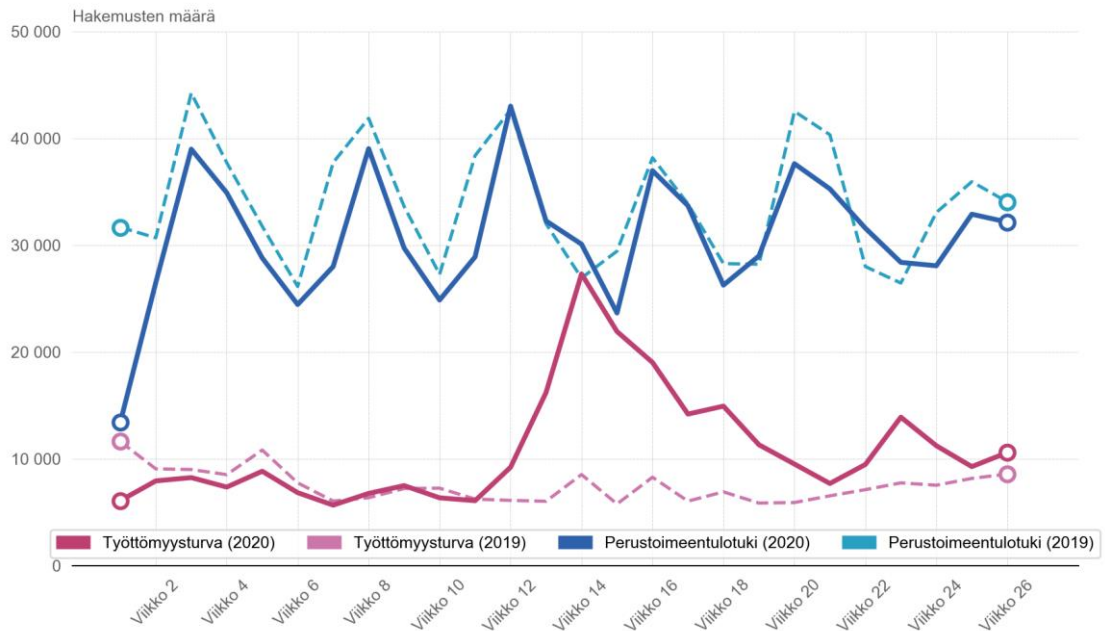
Perustoimeentulotuen ja työttömyysturvan tarve kasvanut

Vuokko Härmä, Merita Jokela ja Laura Kestilä

Koronaepidemian aikana ei tähän mennessä ole havaittu selkeää muutosta perustoimeentulotuen hakemusten määrässä ja hakijamäärät ovat olleet alkuvuonna jopa pienempiä kuin vuonna 2019. Perustoimeentulotukihakemuksia saapui viikkojen 12–26 aikana yhteensä 479 205 kappaletta, mikä on noin 19 000 hakemusta vähemmän kuin vuonna 2019 vastaavilla viikoilla. Maakunnista vain Uudellamaalla ja ikäryhmistä vain alle 25-vuotiaiden ja 25–34-vuotiaiden naisten ryhmiltä on saapunut hieman edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa enemmän hakemuksia.

Työttömyysturvan hakemusmäärät olivat suurimmillaan huhtikuun alussa. Uusien työttömyysturvahakemusten määrä kasvoi uudelleen viikolla 23 ja nousua oli tuolloin erityisesti nuorten ikäluokkien hakemusmäärissä, mikä Kelan [arvion](#) mukaan liittyy koulujen ja opintojen päättymiseen. Kokonaisuudessaan työttömyysturvan hakemusmäärät ovat edellisvuotta korkeammat.

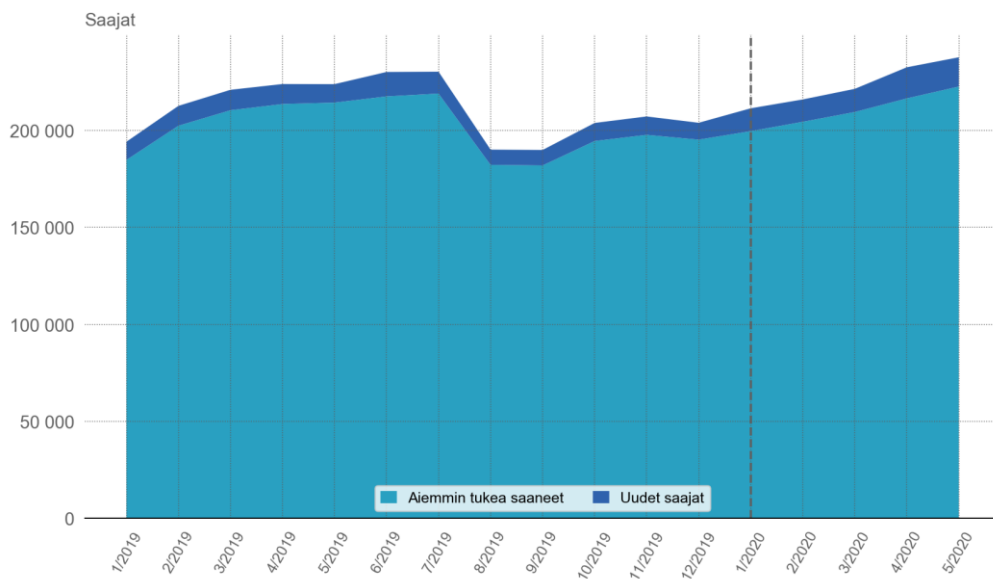
Perustoimeentulotuki ja työttömyysturva

Kuvio: Perustoimeentulotuen ja työttömyysturvan hakemusten määrät viikoilla 1–26 vuosina 2019 ja 2020. Lähde: Kela. Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.

Kelan tietojen mukaan perustoimeentulotuen pitkillä päätöksillä on pystytty hillitsemään hakemuskäymää, vaikka tuen tarve onkin epidemian myötä hieman kasvanut. Tämä käy ilmi perustoimeentulotuen saajia kuvaavista tilastoista. Erityisesti uusien saajien ja saajakotitalouksien määrä on kasvanut verrattuna alkuvuoteen ja viime vuoden vastaavaan aikaan. Toukokuussa uusien saajien määrä oli hieman huhtikuun määrää pienempi. Kriisi näyttää iskeneen varsinkin nuorten ja erityisesti nuorten naisten toimeentuloon (lue tarkemmin Kelan [blogista](#)).

Perustoimeentulotuen saajat 2019–2020. Lähde: Kela

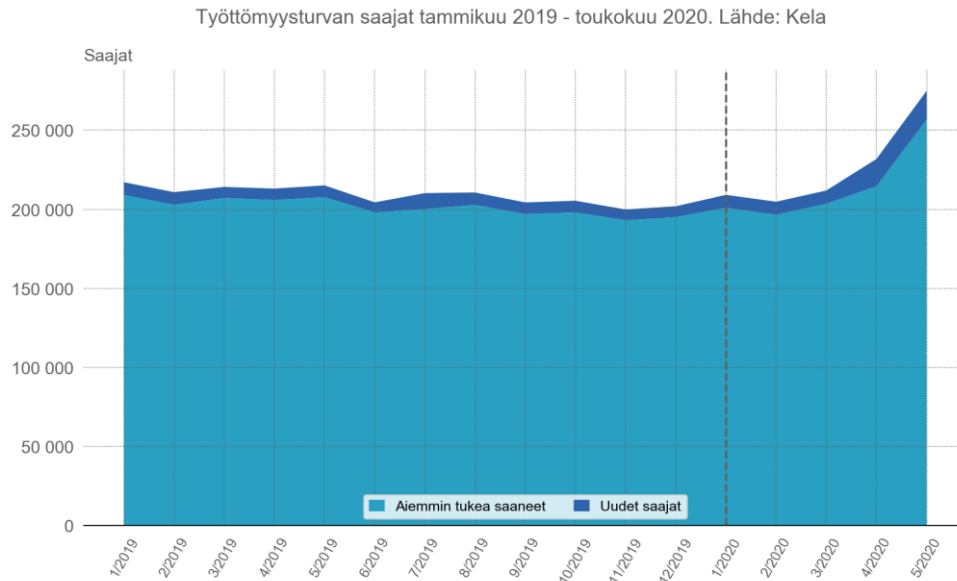

Kuvio: Perustoimeentulotukea saavien määrä (aiemmin tukea saaneet ja uudet saajat) 1/2019–5/2020. Lähde: Kela. Päivitetty verkkosivuille 10.6.2020.

Myös työttömyysturvan saajamäärät ovat kasvaneet viime vuoteen verrattuna. Työttömyysturvaa sai toukokuussa yli 275 000 henkilöä. Tämä on lähes 60 000 saajaa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Eniten kasvua huhtikuun saajamäärästä oli aiemmin tukea saaneiden joukossa, sillä myös huh-

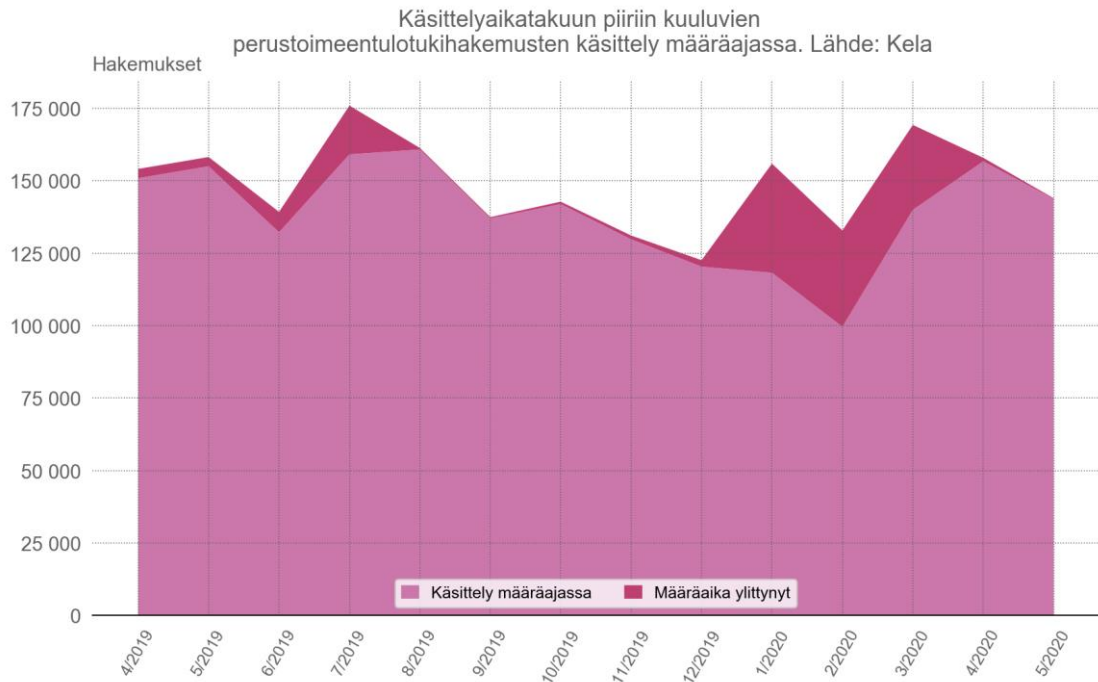
tikuun uudet saajat lukeutuvat nyt tähän joukkoon. Kokonaan uusia saajiakin oli toukokuussa kuusi prosenttia huhtikuuta enemmän

Katso tarkemmin perustoimeentulotuen ja työttömyysturvan saajien määrän kehityksestä Kelan päivittyvältä [sivustolta](#).

Kuvio: Työttömyysturvan saajat (aiemmin tukea saaneet ja uudet saajat) 1/2019–5/2020. Lähde: Kela. Päivitetty verkkosivuille 17.6.2020.

Perustoimeentulotuen hakemukset käsiteltiin toukokuussa puolet lyhyemmässä ajassa kuin alkuvuodesta eli noin kolmen työpäivän kuluessa. Määräajassa eli 7 työpäivän kuluessa tehtyjen ratkaisujen osuus oli huhti- ja toukokuussa lähes 100 prosenttia, kun se alkuvuodesta oli neljänneksen pienempi. Luvut sisältävät ne perustoimeentulotuen hakemuksia koskevat ratkaisut, jotka eivät vaatineet lisäselvityksiä.

Kuvio: Perustoimeentulotuen hakemusten käsittely määräajassa/määräaika ylittynyt kuukausittain 4/2019–5/2020. Lähde: Kela. Päivitetty verkkosivuille 10.6.2020.

Lisätietoja ja tilasto [täällä](#).

Talous

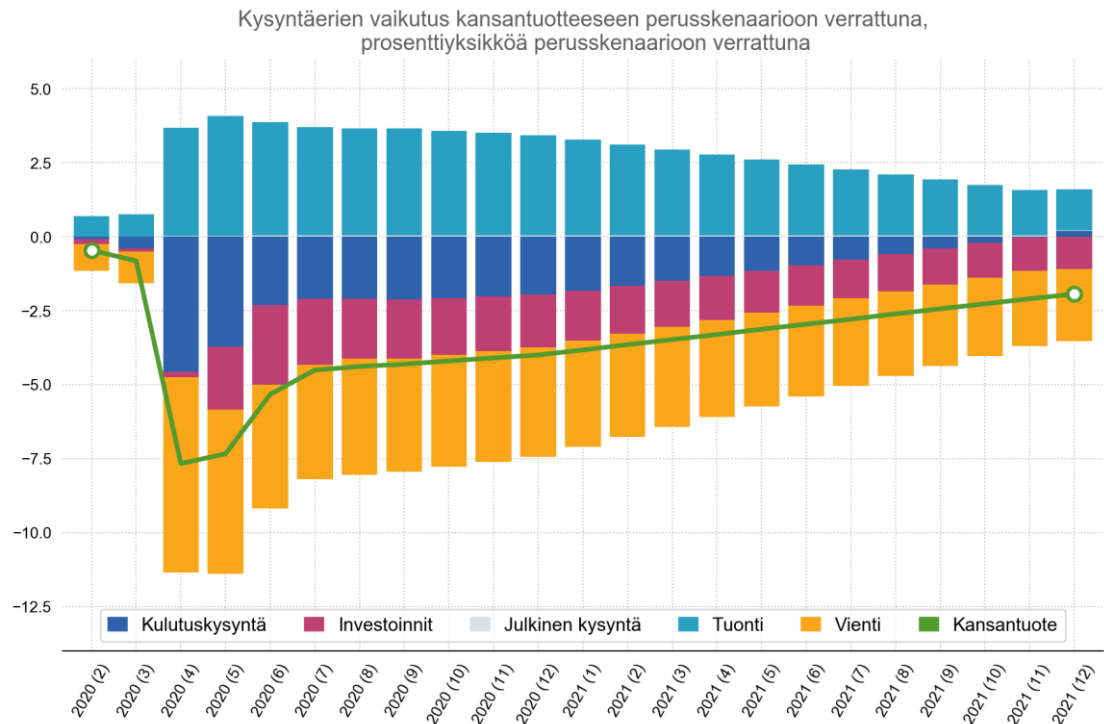
Pandemian vaikutukset kansantalouteen

Juha Honkatukia

Pandemian kansantaloudellisia vaikutuksia kevään 2020 aikana kuvataan alla olevassa kuviossa. Kuviossa tarkastellaan talouden kehitystä vuoden alusta verrattuna talouden ennakoituun kehitykseen normaalioloissa.

Pandemian vaikutukset kansantalouteen ovat heijastaneet epidemian leviämisen rajoittamiseen tähtääviä toimia kotimaassa, jotka rajoittivat etenkin yksityisten palveluiden, liikenteen ja erilaisten kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvien palveluiden tuotantoa. Suurimmillaan nämä vaikutukset ovat olleet maaliskuun lopulta alkaen, ja arvonlisän lähes seitsemän prosentin pudotuksesta huhtikuussa 2020 aiheutui yli puolet näiden toimialojen arvonlisän laskusta. Valtaosa näistä rajoituksista on poistunut toukokuun ja kesäkuun aikana.

Viimeisimpinä ravintoloiden aukiolo- ja asiakasmäärärajoitusten lievennettiin kesäkuun puolivälissä. Myös urheilutapahtumien järjestämistä koskevat rajoitukset ovat lieventyneet. Tämä näkyy kuviossa alla talouden normalisoitumisena, kun kotimarkkinat alkavat elpyä jo kesällä. Muun maailman ja vientimarkkinoiden osalta epävarmuudet ovat kuitenkin edelleen suuria, eikä talouden elpyminen onnistune pelkästään kotimarkkinoiden varassa.

Kuvio: Kysyntäerien vaikutus kansantuotteeseen perusskenaarioon verrattuna (prosenttiyksikköä perusskenaarioon verrattuna). Päivitetty verkkosivuille 1.7.2020.